

ענף הצאן באנאליה – רשמי סיור למשקי צאן

סמיר קעדאן

תחום צאן – אגף בע"ח, שירות ההדרכה והמקצוע (שה"מ)

משרד החקלאות ופיתוח הכפר

050-6242593

מבוא

➤ הסיור נערך באמצע יולי 2018

➤ השתתפו בו 30 אנשים שרובם מגדלי צאן.

➤ הסיור הוא וולונטרי ונערך בתקופת חופשת הקיץ שלי

➤ הסיור כלל בצד המקצועי ביקור בכ- 20 משקי צאן (בעיקר כבשים לבשר אך גם כלל כבשים לחלב, עזים לחלב ולבשר), שתי תערוכות, בית מטבחיים, שוק מכירת בהמות

➤ רוב העדרים הם בממשק רעייה ובכול זאת יש לא מעט ללמוד

קצת נתונים על ענף הצאן באנגליה

3

- ב- UK יש כ- 35 מיליון כבשים (אימהות וטלאים) – כ- 17 מיליון כבשים בוגרות
- קיימים מעל 90 גזעים שונים ב UK
- 25% מכלל הכבשים באירופה נמצאות ב- UK שזה 3% מכלל הכבשים בעולם
- ההמלטות מדצמבר עד מאי כאשר הרוב באביב
- רוב העדרים בממשק אקסטנסיבי
- עלות גז 0.9 – 1.1 ל"ש והמגדל מקבל עבור גיזה 0.5 – 3.0 ל"ש
- צריכת בשר ממוצעת לנפש היא 1.9 ק"ג
- קיימים כ- 10,000 מגדלי צאן
- מודאגים מהיציאה מהאיחוד האירופי בגלל שכ- 97% מיצוא טלאים הוא לאירופה ומתוך זה 50% לצרפת
- מייצרים כ 300 אלף טון בשר בשנה מזה 64% לצריכה עצמית וכ 36% לייצוא
- טלה נשחט במשקל חי 40 – 45 ק"ג ומשקל טבחה 20- 25 ק"ג

תחומי ההתייחסות בהרצאה:

טיפוח גנטי וגזעים

רבייה ופוריות

הזנה

בריאות

מכירה ושיווק

טיפוח אנטי ואלצ'ס

- נושא מאוד חשוב ומתקדם ב- UK
- כאמור קיימים כ-90 גזעים שונים אשר מותאמים לתנאים ולאזורים הגיאוגרפיים השונים.
- בחוות שביקרנו העדר היה מאחד או יותר של גזעים טהורים, או מכלוא של שני גזעים או יותר. מכלואים אלו יציבים וקרובים להיות גזע טהור.
- במשק שמחזיק יותר מגזע אחד קיימת הפרדה בין הגזעים ויש ממשק מיוחד לכל גזע.

גזעים שונים בתערוכה

המשק – טיפוח אנטי ולנצ'ים

➤ אין להם את "סלט הגזעים" כמו שקיים אצלנו.

➤ גזעי ההרים, שמצטיינים בחוזק שלהם והיכולת לשרוד בתנאים קשים, לרוב לא ולדניים ולא מצטיינים בקצב גדילה גבוה, לכן נהוג להרביע חלק מהעדר בזכרים מגזעי השפלה, שמצטיינים באיכות הטבחה וקצב גדילה מהיר.

➤ כל הטלאים והטליות ממכלוא זה הולכים לשחיטה (קוראים לזה 'טרמינליים').

**איילים מגזעי הרים מקומיים: + North Country Cheviot
Black Face**

המשק – טיפוח אנטי ולנציס

10

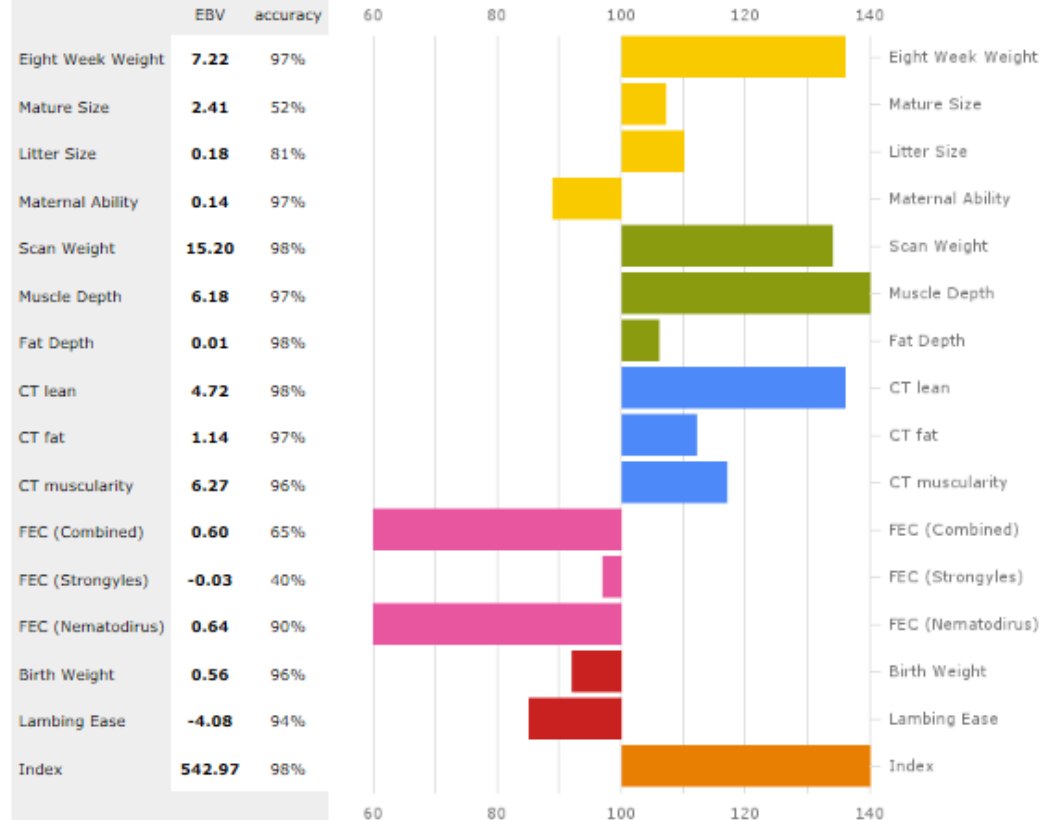
➤ חוות הגידול והטיפוח מוכרות איילים בגיל שנה וחצי להרבעה למשקים אחרים, וכמובן לאחר בדיקות מקיפות (פיזיות ובריאותיות) ועם תעודה שמראה את הפוטנציאל הגנטי (אינדקס גנטי) של הזכר לשפר פרמטרים יצרניים שונים בצאצאים שלו כמו: ולדנות, הישרדות, אימהות, קלות ההמלטה, מבנה טבחה (שומן וחלבון) ועוד.

➤ קיים טיפוח גנטי למספר נושאים שהחשובים מבניהם: הישרדות טלאים, ולדנות, תוספת משקל, ניצולת מזון, עמידות לטפילים חיצוניים ופנימיים ולמחלות (כדוגמת צליעות), מבנה טבחה (שומן, שיוש, שרירים).

דואמה לאנדקס אנטי של אייל המוצע למכירה

11

Analysis date: 17/10/2018

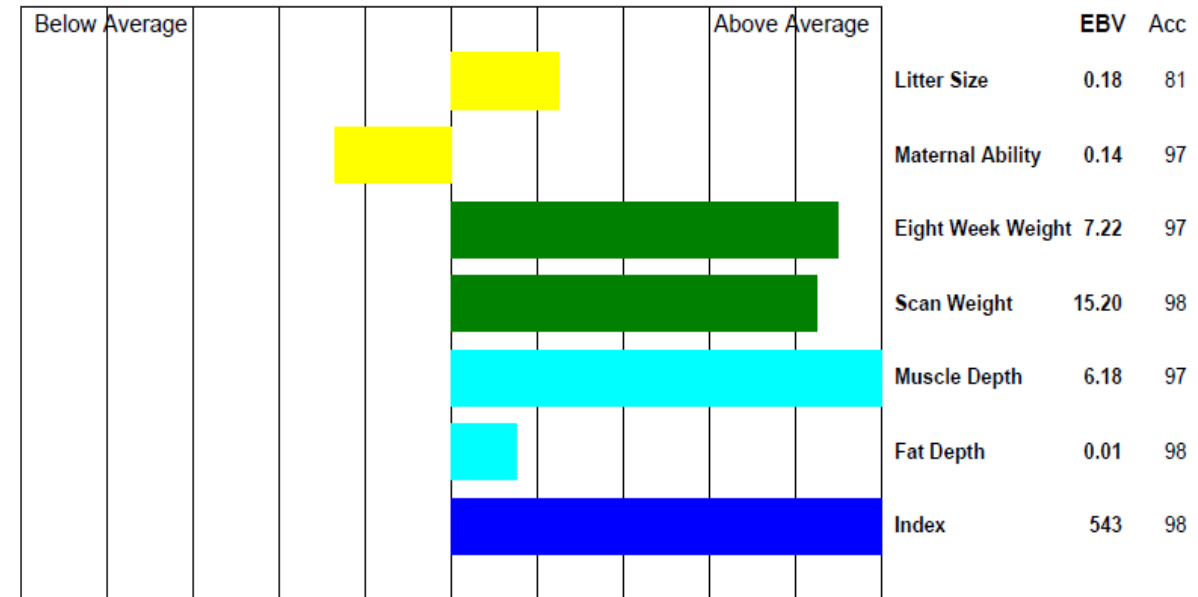
GRANITE UNTOUCHABLE IGM1307611

Sire: HADDO TITAN KWJ1200386

Dam: SCE05220

Ultrasound Scanned: No

Date of Birth 22/02/2013

Signet
Signet Breeding Services

BLUP RUN : 17/10/2018
Produced by Signet Breeding Services
Stoneleigh Park, Kenilworth, Warwickshire, CV8 2TL Tel: 0247 647 8829

<https://www.basco.org/sheep/animalmanager/animaldetails/id/9458607>

המשק – טיפוח אנטי ואלצים

➤ קיימות חברות טיפוח שמפיצות "חומר רבייה" בצורת איילים צעירים, זרמה קפואה, הזרעה בזרמה טרייה, הזרעה תוך-רחמית והעברת עוברים.

➤ טלאים שנבחרו לגידול עוברים גם בדיקת אולטרסאונד, לבדיקת שומן ושריר באזור המותן ואזורים נוספים בגוף. מי שעוברים בדיקה זו, עוברים בדיקת CT ממוחשבת ומפורטת יותר לזיהוי מבנה גוף.

עדר מגזע North Country Cheviot

איילים מגזע שרולה

Dorset Downs sheep

רבייה ופוריות

- לרוב הכבשים ממליטות פעם אחת בשנה, והמגדל בוחר ומכוון את עונת ההמלטות בהתאם למספר פרמטרים כמו: מחיר הבשר בעת השיווק, תנאי מזג האוויר, זמינות מבנים וציוד מתאימים. רוב ההמלטות הן במרץ–אפריל.
- חלק מהמגדלים משתמשים בשיטות סנכרון, בעיקר בספוגיות (מעט מאוד ב'סידרים').
- קיים שימוש בהזרעה מלאכותית, בין אם זה בזרמה טרייה או קפואה, שימוש בשיטת ההזרעה התוך-רחמית או העברת עוברים. בהרבעה טבעית,

המשק – רבייה ופוריות

➤ מכניסים את הזכרים לקבוצת הרחלות למשך תקופה של כ- 20 יום, אך חלק מהמגדלים מושך את התקופה יותר, ואחרי הוצאת האיילים (35-40 יום) עושים בדיקת הריון.

➤ בבדיקת הריון נקבע אם הכבשה הרה או לא, וגם את מספר העוברים עד כדי כך, שמונח הוולדנות קשור למספר העוברים בבדיקת ההיריון.

המשק – רכייה ופוליות

- קיימת הפרדה של הכבשים בהתאם למספר העוברים, וזאת על מנת לתת התייחסות שונה, ובמיוחד בתוספת ההזנה, בסוף ההיריון.
- קיימים משקים שמכניסים זכר אחד עם קבוצה של רחלות (עד 100 רחלות) וכך למעשה יודעים מי ה'אבא' של הטלאים.
- לכבשים שיצאו שליליות נותנים הזדמנות נוספת, ושוב עושים בדיקת הריון. בסוף המהלך לרוב יש מעל 95% התעברות.

המשק – רמייה ופוליות

➤ כבשים שלא התעברו מוצאות למכירה.

➤ איילים מחוץ לעונת ההרבעות מוחזקים יחד במרעה, ללא כל תוספת מזון ולרוב בחלקה רחוקה מהנקבות, במטרה להגביר את 'אפקט האייל', ולעורר ייחום חזק בעת הכנסתם לנקבות.

➤ משתמשים באיילים שעברו ניתוח להטיית צינור הזרע (תיזירים) ובכך הופכים ללא פוריים, אך נשארים פעילים מינית. מקובל להכניס אותם למשך מספר ימים לפני הכנסת האיילים הפוריים ע"מ ל- "עורר" את הכבשים.

איילים מגזע סופולק בריטי

הלכה

- רוב העדרים בהזנה במרעה רוב ימי השנה וחיים רק על המרעה.
- הכבשים נמצאות בחלקת מרעה מגודרת בגדר חיה וצמודה אליה רשת אוסטרלית בגובה של כ-1.0 מטר. עדרים מסוימים מחזירים את העדר למכלאה בתקופת החורף הקשה, והכבשים ממליטות בבית.
- הן מקבלות הזנה מותאמת להכנה להמלטה ולהנקה אחרי ההמלטה: תחמיץ, שחת ומזון מרוכז (גרעיני תירס, שעורה, שיפון, שיבולת שועל, פולפת סלק סוכר, כופתית מסחרית ועוד).

המשק – הלנה

- רוב הטלאים יונקים מהאימהות, אך יש חלק קטן שמועברים למינקת אוטומטית. נהוג לעשות אימוץ של טלאים.
- כבשים שממליטות בחוץ לרוב לא מקבלות תוספת והטלאים גודלים על חלב ומרעה. לרוב אחרי הגמילה הם נשארים על מרעה בלבד עד השיווק במשקל 40–44 ק"ג.
- כאמור, האיילים במרעה לא מקבלים תוספות ונראים יפים מאוד.

קבוצת איילים בחלקת מרעה

בריאות

אמבטיה מכילה חומר חיטוי
טלף בכניסה למכון החליבה

בריאות העדרים לרוב ברמה גבוהה.

מעט מאוד גורמי הפלה ושיעור ההפלות לרוב עד 2%.

יש עדרים שמחסנים כנגד טוקסופלזמה (גורם הפלה) ולטענת המגדלים החיסון מגן בצורה משביעת רצון.

המשק - פריאות

25

מתקן טבילת כבשים נייד

➤ מכיוון שרוב ימי השנה העדרים נמצאים במרעה, שלרוב הוא רטוב, קיימת בעיה מתמדת של צליעות, בהן מטפלים בכמה דרכים כולל: אמבטיות טבילה, ריסוס הטלף, אנטיביוטיקה וגם בטיפוח גנטי.

➤ קיימת בעיה של טפילים פנימיים וחיצוניים. עם הזמן הטפילים מפתחים עמידות לחומרי ההדברה ועל כן עובדים גם על טיפוח גנטי בתחום זה.

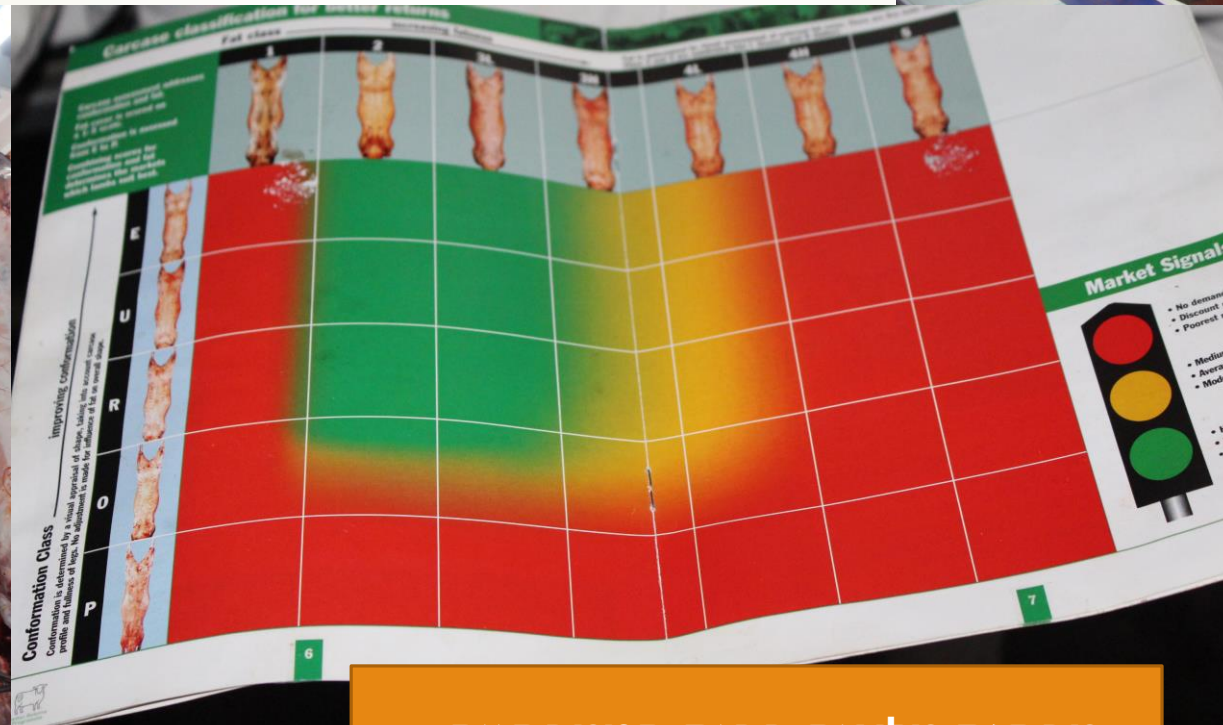
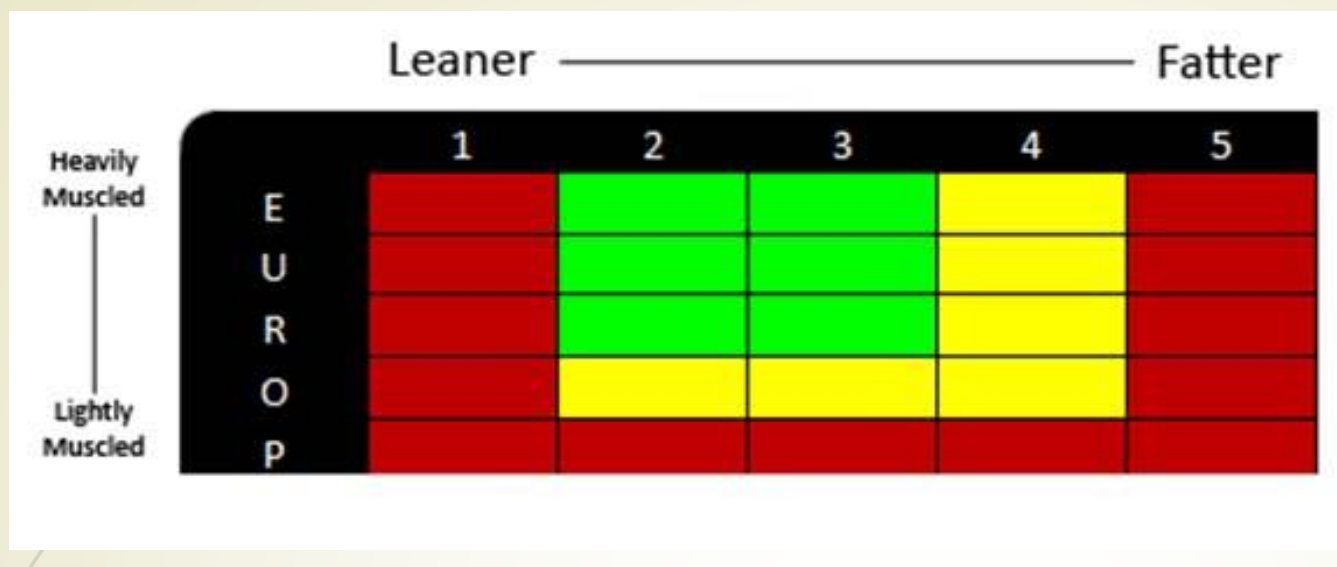
מכירה ושיווק

- חלק ממכירת הטלאים מתבצעת ישירות בין המוכר והסוחר, אך מקובלת מאוד המכירה בשוק.
- השווקים מאוד מסודרים, מחולקים לתאים עם דלתות פתיחה מהירה, מעברים לאדם ולחיות.
- התאים עוברים ניקוי וחיטוי בתום יום העבודה.
- חיות שמובאות לשוק לרוב נמכרות. במידה ולא, הן מוחזרות למשק לאזור מבודד עד שנמכרות.
- השוק מקבל עמלה מסוימת.

המשק - מכירה ושיווק

27

- המחיר נקבע בהתאם לגזע, מבנה הגוף, בריאות, עונה ועוד.
- המגדלים מביאים את הבהמות ברכבים ועגלות ייעודיים להובלת בהמות, מצוידים בדלת אחורית שמשמשת כרמפה לפריקה והעמסה. ישנם רכבים עם שתי קומות, או יותר, וכל הרכבים עומדים בתקנים המחמירים של צער בע"ח.
- תהליך ההעמסה והפריקה מתבצע בנוחות מרבית, ללא סטרס מיותר לבהמות.
- מקובל לתמחר טלה אחרי השחיטה ולפי דירוג איכות-מראה הטבחה.
- דירוג הטבחה הוא לפי ה'דירוג האירופי' לפיו מתייחסים לרמת השומן במעטפת ולמבנה השריר בעיקר בירך, במותן ושריר הגב.

טבחות סלאים בבית המטבחים –
דירוג טבחות לפי שומן ושריר

אחד מהביתנים בשוק מכירת צאן

כנס מדעי הבקר 2018

רכבים להובלת בהמות בחניון השוק, תהליך הפריקה
והעמסה מתבצע ביעלות, קלות וללא סטרס לבע"ח

עדר כבשים לחלב מגזע אוסטפריזי

תודה על ההקמה

23.12.2018

כנס מדעי הבקר 2018